

מראי מקומות - ביצה

כא.

אם רק נסדקו בטלו מתורת כלי, ואף אם עדיין אינם כמוציא משקה, דאולי יבואו לידי מוציא משקה, וה"נ בדברי תורה יש להזהר מכל טעות קלה ח"ו.

ז. דא"א לכזית בשר בלא שחיטה

כ' האבני נזר (או"ח תיג, ד) דמשמע דאם הי' אפשר לכזית בשר בלא שחיטה, אע"ג דטירחא א' היא, הי' אסור להרבות בשביל גוי. ואף דריבוי בשיעורים מותר, משמע דאם עושה כן בשביל עכו"ם אין היתר, ע"ש לטעמו, וכ' דדבר זה שנוי במח' בין הארחות חיים, דס"ל דאסור, ובין המהרש"ל, דס"ל דאין איסור ריבוי שיעורים בנכרי. וע"ע בבית מאיר (או"ח תקי"ב) באריכות בנדון זה.

ח. אבל נדרים ונדבות אסור לשחטן ביו"ט,

דכהנים כי קא זכו משלחן גבוה קא זכו

ע' בנודע ביהודה (קמא או"ח כ"ט), שהביא מה שביאר השב יעקב (כ"א) בזה, דהיינו דאף דודאי השחיטה נעשית בשביל הכהנים, אבל כיון דסכ"ס של גבוה הי' בשעת השחיטה, א"כ אסור לשוחטה ביו"ט. והנו"ב עצמו פי' דעיקר השחיטה בשביל גבוה, ולכן אסור ביו"ט.

זא. עיסה חציה של נכרי וחציה של

ישראל אסור לאפותה ביו"ט

הק' תוס', הא לעיל אי' דממלאה אשה תנור פת ואע"פ שאינה צריכה אלא פת א', ומ"ש. ותי' דשאני התם דכל הפת הי' של ישראל, והי' יכול לאכול איזה מהם שירצה, ועוד דלמא מקלעי אורחים, אבל הכא דחציה של נכרי, אסור לאפותה ביו"ט. וע"ע בר"ן (י: בדפי הרי"ף) שהביא מי"מ דכל האיסור כאן הוא רק היכא שיש עיסה מרובה שיש בו יותר ממלוי תנור.

י. דהא אפשר לי' למפלגה בלישה

ע' בתוס' בפסחים (מנ: ד"ה הואיל) דמבואר דאי"ז אלא מדרבנן (ומשמע דמן התורה מותר משום דבכל חלק יש ג' חלק של ישראל, אבל מדרבנן כיון דאפשר למפלגה אסור).

יא. ומזמנין עליה

פרש"י, ג' שאוכלין כא'. וביאר התפארת ישראל (חלה פרק א', יכין אות נ"ב), דהחידוש בזה הוא דחשיב קביעות אף אם ג' אוכלין אותה ביחד.

יב. שאני עיסת כלבים הואיל ואפשר לפייסן בנבלה

כ' הרא"ה דאע"ג דבעלמא לא אמרי' דמשום הואיל מתירין לכתחלה [מלבד במקום הדחק ובעירוב תבשילין מתירין

א. קשיא, ואיבעית אימא וכו'

כ' החתם סופר, דצ"ל דס"ל ללישנא קמא דמניח בקו' כמו דאמרי' בריש מכלתין (ב:) דיו"ט חמור משום דאתי לזלזולי ביי, ולכן לא הי' יכול לתרץ דשאני שבות דיו"ט משבות דשבת.

ב. בהמה חציה של נכרי וחציה של

ישראל מהו לשחטה ביו"ט

ע' בשב יעקב (ריש סי' כ"א), שכ' להוכיח מכאן שצריך להיות שהישראל הוא הבעלים על הבהמה, אבל אם הבהמה היא לגמרי של הנכרי, רק דדעתו למוכרה לישראל אח"כ, אין היתר לשוחטה ביו"ט. אולם ע' בנודע ביהודה (קמא, או"ח כ"ט) שכ' לחלוק על השב יעקב, וכ' דהכל תלוי למי שוחטה, דאם שוחטה לדעת ישראל, אז אפי' אם הנכרי הוא הבעלים על הבהמה מותר, דהא לכם ולא לנכרים כתי', ולא משלכם ולא משל נכרים, וכיון דסכ"ס כוונתו היא לשוחטה בשביל ישראל, מותר. וע"ע בשערי תשובה (תצ"ח, אות ד') שהביא הדעות בזה.

ג. מהו לשחטה ביו"ט

כ' המלא הרועים שאין להביא ראיה מהא דמותר לשחוט בהמה מסוכנת ביו"ט משום כזית א', דהתם עכ"פ יש דין מתוך, אבל אצל נכרי כבר גילתה התורה שאין דין מתוך, דלכם ולא לנכרים כתי', ולכן י"ל דאסור, ולכן מסתפקת הגמ'.

ד. וכי מה בין זה לנדרים ונדבות

הק' הצ"ח, הא אפי' אי אמרי' דבהמה חציה של נכרי אסור לשוחטה, הא של ישראל מותר לשוחטה, וא"כ למה אסור לאפות השתי הלחם ביו"ט, הא כולה נאכלת לכהנים. אע"כ צ"ל, דשאני שלחן גבוה משלחן הדיוט, וא"כ, כיון דסברא זו מוכרחת, מה הק' הגמ' מנדרים ונדבות. ותי' דאפי' בה"א של הגמ' ידעי' דשייך סברא דמשלחן גבוה קא זכו בק"ק, כמו שתי הלחם, אלא דסבר דבקק"ל לא אמרי' כן, וא"כ שפיר מוכיחין מהא דאסור לשחוט נדרים ונדבות דאפי' אם אין כולם נאכלים דאסור לעשותם ביו"ט.

ה. עורבא פרח

פי' החתם סופר, דכוונתו לרמוז להא דאי' בעירובין (כב:) דבמי אתה מוצא תורה, במי שמשחיר פניו כעורב, או נעשה אכזרי כעורב על בניו. וכיון דכבר דרש בחצי היום, עכשיו הי' רוצה לעסוק בשמחת יו"ט, ולכן אמר עורבא פרח, דהיינו דזמן של ה"עורב" כבר פרח, ועכשיו רוצה אני לעשות סעודת יו"ט.

ו. אני היום סמכוני באשיות

פי' המנחת שלמה, דאשיות הם כוסות של יין, וקיי"ל דאפי'

מראי מקומות - ביצה

כא. (המשך)

דבזמננו דלא שכיחי אורחים, שוב בטל ההיתר של הואיל ומיקלעי אורחים. אבל המהר"ם שי"ף שם לא ביאר דברי תוס' שם כן, אלא דתוס' באו לפרש על הצד דלא קיי"ל כרבה לענין הואיל, ולא דנשתנה הדין בזמננו.

זו. אלא כגון דאית לי' נבלה, וכו'

הק' הרשב"א, הא סכ"ס כוונתו היתה לכלבים. ותי' דהתירו כאן כמו שהתירו במסוכנת באפשר לו לאכול כזית מבית שחיטתה (וצ"ע).

זו. והא חזי לכלבים, תנאי היא

העיר המהרש"א, מהו הה"א לומר דליכא מאן דאסר לכלבים, הא הגמ' הביאה לעיל מתני' בחלה, עיסת כלבים... אם אין הרועים אוכלים ממנה אין אופין אותה, ע"ש מש"כ בזה.

מיו"ט לשבת], הכא כיון דפעמים באמת יש להם נבלה, ואפי' בתר אפיית הפת אפשר דמתרמיא לי', ונמצא דכל הפת נשאר להם, א"כ כי האי הואיל אמרי' לכתחלה, וע' שם עוד מהלך בזה.

יג. ר' חסדא אמר לוקה

כ' המהר"ם חלאוה בפסחים (מו: דע"כ מיירי שאמר בפירוש דדעתו לאפות לצורך חול, דאל"ה, הו"ל התראת ספק, דשמא יאכלהו בו ביום. אולם ע' במאירי שם דכ' דלוקה משום דקיי"ל דהתראת ספק שמה התראה, וא"כ אם לא באו אורחים, ונמצא דאפייתו לא הי' בשביל יו"ט, שפיר לוקה.

יד. הואיל ומיקלעי לי' אורחים

כ' החכמת שלמה לעיל (ב: בתוד"ה והי') בפ"י דברי תוס' שם,